

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування у період дії воєнного чи надзвичайного стану» (реєстр. № 9559-1 від 16.08.2023), поданий народними депутатами України Лозинським Р. М., Васильченко Г. І. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом запропоновано внести зміни до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (далі – Закон) та доповнити новими положеннями, якими передбачено:

віднести до виключної компетенції сільських, селищних, міських рад прийняття рішень щодо надання фінансової та матеріальної підтримки сектору безпеки і оборони у період дії воєнного чи надзвичайного стану (стаття 26 Закону);

віднести підготовку, подання на затвердження, організацію виконання та реалізацію місцевих програм підтримки сектору безпеки і оборони до делегованих повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад в галузі оборонної роботи (стаття 36 Закону);

надати обласній раді (у період дії правового режиму воєнного стану) можливість обирати у порядку, визначеному законом, для першого заступника голови обласної ради або заступника голови обласної ради, який здійснює повноваження голови відповідної ради, двох заступників, які мають повноваження заступників голови обласної ради (стаття 56 Закону).

Також передбачено викласти у новій редакції пункт 11¹ Прикінцевих та перехідних положень Закону, яким установити, що у період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні» (далі – Указ), затвердженим Законом України від 24.02.2022 № 2102-ІХ «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», та протягом 30 днів після його припинення або скасування пленарні засідання місцевих рад, засідання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, постійних депутатських комісій можуть проводитися в режимі відеоконференції (дистанційне засідання), крім питань, що потребують таємного голосування, та визначити вимоги до порядку проведення дистанційних засідань.

Крім того, пунктом 2 Прикінцевих положень законопроекту запропоновано установити, що у період дії воєнного стану, введеного Указом, до моменту набрання чинності цим Законом рішення органів місцевого самоврядування

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 26B2648ADD3032E104000000A2FE2E00178CAB00

Підписувач Улютін Денис Валерійович

Дійсний з 04.11.2022 13:28:15 по 04.11.2024 13:28:15

Міністерство фінансів України

05130-10-3/23283 від 26.08.2023

щодо надання фінансової та матеріальної підтримки сектору безпеки і оборони, підготовки, подання на затвердження, організації виконання та реалізації місцевих програм підтримки сектору безпеки і оборони вважаються такими, що здійснені відповідно до вимог цього Закону.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Згідно з пояснювальною запискою реалізація положень акта не потребуватиме додаткових витрат з Державного бюджету України.

Водночас реалізація положень акта впливатиме на показники бюджетів територіальних громад, оскільки потребуватиме перерозподілу наявних фінансових ресурсів та їх спрямування на додаткові видатки з надання фінансової та матеріальної підтримки сектору безпеки і оборони.

Також реалізація положень акта потребуватиме додаткових витрат з обласних бюджетів на оплату праці та забезпечення діяльності заступників, обраних обласною радою для першого заступника або заступника голови обласної ради, який здійснює повноваження голови відповідної ради.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Фінансово-економічних розрахунків до законопроекту відповідно до вимог частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс) та статті 91 Регламенту Верховної Ради України розробник законопроекту не надав.

У зв'язку з відсутністю показників для обрахунку відповідних положень законопроекту Міністерство фінансів України позбавлене можливості спрогнозувати вартісну величину впливу на показники місцевих бюджетів.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація положень акта може вплинути на показники місцевих бюджетів у поточному бюджетному періоді.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Передбачені законопроектом зміни до статей 26 та 36 Закону не відповідають вимогам пункту 1 частини першої статті 82, частини першої статті 83 Кодексу, якими встановлено, що видатки на забезпечення конституційного ладу, державної цілісності та суверенітету, незалежного судочинства, а також інші передбачені Кодексом видатки, які не можуть бути передані на виконання місцевому самоврядуванню, здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України.

Крім того, відповідно до частини першої статті 85 Кодексу держава може передати органам місцевого самоврядування право на здійснення видатків лише за умови відповідної передачі фінансових ресурсів у вигляді закріплених за

відповідними бюджетами загальнодержавних податків і зборів або їх частки, а також трансфертів з Державного бюджету України.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Положення законопроекту в частині віднесення до виключної компетенції сільських, селищних, міських рад прийняття рішень щодо надання фінансової та матеріальної підтримки сектору безпеки і оборони у період дії воєнного чи надзвичайного стану (стаття 26 Закону) та до делегованих повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у галузі оборонної роботи підготовки, подання на затвердження, організації виконання та реалізації місцевих програм підтримки сектору безпеки і оборони (стаття 36 Закону) суперечать Конституції України та чинному законодавству.

Згідно зі статтею 17 Конституції України захист суверенітету і територіальної цілісності України є найважливішою функцією держави, справою всього Українського народу. Оборона України, захист її суверенітету, територіальної цілісності і недоторканності покладаються на Збройні Сили України.

Законом України «Про Збройні Сили України» встановлено, що:

Кабінет Міністрів України організує підготовку та реалізацію загальнодержавних програм розвитку Збройних Сил України, озброєння та військової техніки, інших державних програм стосовно Збройних Сил України, державного оборонного замовлення на постачання (закупівлю) продукції, виконання робіт, надання послуг для потреб Збройних Сил України; забезпечує постачання Збройним Силам України озброєння, військової техніки, енергетичних, матеріально-технічних та інших ресурсів і майна, надання послуг та їх фінансування в обсягах, що необхідні для ефективного виконання Збройними Силами України покладених на них завдань і функцій (стаття 9);

фінансування Збройних Сил України здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, а також може здійснюватися додатково за рахунок благодійних пожертв фізичних та юридичних осіб у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України (стаття 15).

Відповідно до Закону України «Про основи національного спротиву»:

підготовка територіальної оборони є складовою підготовки держави до оборони та організовується Головнокомандувачем Збройних Сил України через Командувача Сил територіальної оборони Збройних Сил України (стаття 18);

Генеральний штаб Збройних Сил України організує планування територіальної оборони в рамках стратегічного планування застосування Збройних Сил України, інших складових сил оборони (стаття 15);

командування Сил територіальної оборони Збройних Сил України розробляє проект Зведеного плану територіальної оборони України, введення в дію якого є підставою для розгортання територіальної оборони; готує пропозиції щодо визначення складу сил і засобів Збройних Сил України, інших сил і засобів сил безпеки та сил оборони, які залучатимуться до виконання завдань територіальної оборони; узагальнює потребу в особовому складі, військовій,

спеціальній та іншій техніці, озброєнні, боєприпасах, паливно-мастильних, інших матеріально-технічних, енергетичних, фінансових, інформаційних ресурсах, продовольстві, земельних ділянках, комунікаціях, фондах та майні, необхідних для розгортання (формування та доукомплектування) військових частин Сил територіальної оборони Збройних Сил України та сил і засобів, які сплановані та/або залучаються до виконання завдань територіальної оборони (стаття 15);

питання забезпечення добровольчих формувань територіальних громад індивідуальною штатною зброєю та боєприпасами до неї здійснюється в загальній системі забезпечення Збройних Сил України, забезпечення добровольчих формувань Сил територіальної оборони Збройних Сил України іншими видами озброєння і боєприпасами до них здійснюється за рішенням Головнокомандувача Збройних Сил України (стаття 23).

Статтею 10 Закону України «Про оборону України» визначено, що до основних функцій Міністерства оборони України належить організація накопичення озброєння, військової техніки, інших матеріальних ресурсів.

Слід зазначити, що відповідно до статті 143 Конституції України та статті 67 Закону органам місцевого самоврядування можуть надаватися законом окремі повноваження органів виконавчої влади, здійснення яких фінансується у повному обсязі за рахунок коштів Державного бюджету України або шляхом віднесення до місцевого бюджету у встановленому законом порядку окремих загальнодержавних податків; рішення органів державної влади, які призводять до додаткових видатків органів місцевого самоврядування, обов'язково супроводжуються передачею їм необхідних фінансових ресурсів, вказані рішення виконуються органами місцевого самоврядування в межах переданих їм фінансових ресурсів, витрати органів місцевого самоврядування, що виникли внаслідок рішень органів державної влади і попередньо не забезпечені відповідними фінансовими ресурсами, компенсуються державою.

Отже, доповнення статей 26, 36 Закону новими нормами не підтримано.

Також законопроектом запропоновано доповнити статтю 56 Закону положенням, відповідно до якого у період дії правового режиму воєнного стану обласна рада може обирати у порядку, визначеному законом, для першого заступника голови обласної ради або заступника голови обласної ради, який здійснює повноваження голови відповідної ради, двох заступників, які мають повноваження заступників голови обласної ради.

Чинними нормами Закону визначено механізм обрання та звільнення голови, першого заступника, заступника голови обласної ради, а також унормовано питання здійснення першим заступником, заступником голови обласної ради повноважень голови відповідної ради за його відсутності.

Слід зауважити, що виконання повноважень голови обласної ради його заступниками має тимчасовий характер, тоді як заступники призначаються на постійній основі. Також змінами до статті 56 Закону перебування на посаді

новообраних заступників обмежено лише періодом дії правового режиму воєнного стану.

Водночас законопроект, а також пояснювальна записка до нього не містять положень чи обґрунтувань щодо конкретних випадків здійснення першим заступником, заступником голови обласної ради тимчасових повноважень голови відповідної ради, за яких виникає потреба в обранні для них додаткових заступників, та необхідності таких посад саме в період дії правового режиму воєнного стану. Також чинним законодавством не передбачено посади заступника для першого заступника (заступника) керівника.

Разом з тим за потреби відповідна рада може обрати нових голову, першого заступника або заступника голови обласної ради.

З урахуванням зазначеного зміну до статті 56 Закону не підтримано.

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» щодо розширення повноважень органів місцевого самоврядування у період дії воєнного чи надзвичайного стану» потребує доопрацювання.

**Перший заступник Міністра
фінансів України**

Денис УЛЮТІН

Олена Петренко 277 54 66